

Evaluering af DK 787.1 og 787.2 stenkernel af to eksemplarer af det irregulære søpindsvin, *Echinocorys sulcata* med bevarede mundplader.

Det er valgt at behandle disse to danekræ-kandidater under ét, da de dels omfatter samme fænomen og dels er indkommet til prøvning nogenlunde samtidig. De to eksemplarer har hver sin ejermand, men det foreslås, at de alligevel kan behandles under samme nummer.

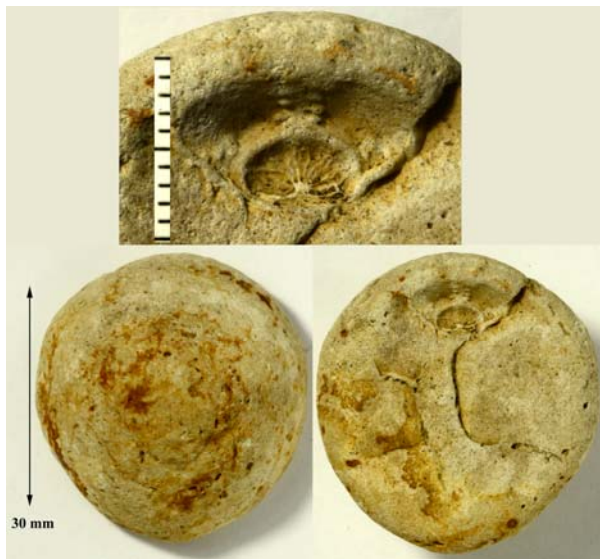
DK 787.1

Ejer: Søren Bo Andersen,
Engdalsvej 65A, 3.tv. 8220 Brabrand.
Tlf. 2625 1733

Findested: Løsblok fundet nær Middelfart.

Geologisk alder: Tidlig? Danien.

*Foto: Sten L. Jakobsen,
Statens Naturhistoriske Museum, Geologisk
Museum.*

DK787.2

Ejer: Leif Rasmussen,
Lundby Torpvej 63, 4750 Lundby.
Tlf. 2554 5610

Findested: Løsblok fundet i Kongensbro grusgrav, nær
Viborg.

Geologisk alder: Danien.

*Foto: Sten L. Jakobsen, Statens Naturhistoriske
Museum, Geologisk Museum.*

Beskrivelse: DK 787.1 og 787.2 er begge stenkernel (indre aftryk) af 2 middelstore irregulære søpindsvin af arten *Echinocorys sulcata*. Denne søpindsvineart er typisk for lagene fra Danien i både Danmark og Skåne. Arten optræder hyppigt som gletschertransporterede flintstenkerneler i Istidens till- og smeltevandslag og også som fritskyllede ”sten” ved kyster og strande. Det, der gør de nærværende stenkerneler specielle og betydningsfulde, er, at der er bevaret aftryk af dyrets mundplader (peristomalplader).

Der er tidligere erklæret et danekræ med nummer DK 750 – dengang drejede det sig om en anden art, *Echinocorys obliqua* fra Sen Danien. I valuarudtalelsen om DK 750 nævntes, at der kendtes 2 andre mundplade-bevaringer fra Danmark. Den ene af disse er netop det nærværende eksemplar DK 787.1, den anden er stadigvæk det skaleksemplar fra Herfølge (Sen Danien), som også findes afbildet i litteraturen (Wind, 1959, Tavle III, fig. 3).

Stykket med nummer **DK 787.1** består af en større flintblok med flere stenkerne af samme art. Der er trods alt en vis mulighed for, at disse yderligere søpindsvin ligeledes kunne have bevaret aftryk af mundplader eller endog gatplader (periproktalplader). Det kan kun en eventuel fripræparation afgøre. Man kunne spørge sig, om alle søpindsvin i blokken er omkommet ved samme, hurtige lejlighed?

Det andet stykke, **DK 787.2** er en fritliggende stenkerne, som har fint velbevarede mundplader, men hvor resten af stenkernen er noget slidt. Der synes dog ikke tvivl om artsbestemmelsen, idet stenkernen i størrelse og omrids ligner *E. sulcata*. Hvis det skulle have været en *E. obliqua* som DK 750, skulle skallen have været dels lavere og dels have haft den karakteristiske ”højre-skævhed” (set ovenfra).

Hvis disse 2 eksemplarer erklæres for danekræ, vil den samlede mængde kendte forekomster af mundplader hos danske søpindsvin stadig være lille, men dog blive forøget til 4 stk., fordelt på 2 arter. Det synes værdt at overveje at indlemme disse i samlingerne.

Foreslået litteratur

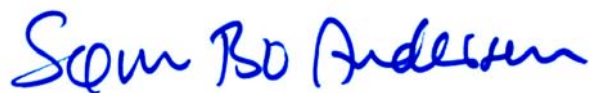
Ravn, J.P.J. 1927: De Irregulære Echinider i Danmarks Kridtaflejringer. - Det Kongel. Danske Vidensk. Selsk. Skrifter, Naturvid. og Mathem. Afd. 9. Række, I, 1. 74 pp. København.

Smith, A.B. & Jeffery, C.H. 2000: Maastrichtian and Paleocene Echinoids: A key to world faunas. Special Papers in Palaeontology 63, The Palaeontological Association, London.

Wind, J. 1959: *Echinocorys*-Formerne og deres stratigrafiske Udbredelse i det øverste Kridt i Danmark. - Medd. DGF, vol.14/2, 122-138. København. (se Tavle III, fig.3)

Aarhus, den 8. november 2015.

Med venlig hilsen,

Søren Bo Andersen, sba@geolsba.dk
Geologisk konservator emerit., palæontolog
Tidl. c/o Institut for Geoscience, Aarhus Universitet